

Ze současného života SČVP

Konference v Litoměřicích: Tři vlny reemigrace - perspektivy a přínos

Dne 8. října 2016 se uskutečnila v Litoměřicích konference na téma „Tři vlny reemigrace - perspektivy a přínos“, konaná jako připomínka 25. výročí návratu černo- bylských Čechů. Konference proběhla pod záštitou Ministra vnitra Milana Chovance, prezidenta Miloše Zemana, a také města Litoměřice. V řadách posluchačů byli zejména účastníci jednotlivých reemigračních vln, včetně jejich potomků.

Na začátku byli přivítáni hosté a zazněla hymna v podání mužského sboru. Za ministerstvo vnitra přijal účast ředitel Odboru azylové a migrační politiky, doktor Tomáš Haišman. Hovořil zejména o současné situaci v emigrační politice, hlavně o natrvalo otevřené možnosti návratů krajanů, pro něž byl zřízen zvláštní program. Na nejbližší období bylo vyčleněno na tento program 66 milionů korun. Nemusí být údajně žádné obavy, že se tato možnost zase uzavře. Dalšími hosty byl Hassan Mezian, senátor, člen výboru pro krajany v zahraničí a dále starosta města Litoměřic.

Počáteční příspěvek věnovaný první vlně - reemigraci po první světové válce přednesl profesor Jaroslav Vaculík z Pedagogické fakulty Masarykovy univerzity. Profesor Vaculík nás obeznámil se situací a podmínkami návratu krajanů po 1. světové válce. Tehdy mnoho Čechů a Slováků z území bývalého Ruska, tehdy již SSSR doslova utíkalo „ožebráno“ bolševickým režimem. Docent Zdenek Uherek z Etnologického ústavu Akademie věd ČR přednesl příspěvek o reemigraci krajanů z Ukrajiny a Kazachstánu po roce 1989 podle výzkumu tohoto ústavu. Jeho kolegyně magistra Veronika Beranská svůj příspěvek věnovala tematice léčitelství u ukrajinských Čechů, která svůj výzkum založila především na vzpomínkách a výpovědích černo- bylských Čechů. Jak jsem s ní později i hovořila, má zájem i o vzpomínky dřívějších vln reemigrantů (tedy po 1945). Takže, vážení pamětníci, posílejte své zkušenosti a vzpomínky na způsoby léčení na Volyni!

Pan docent Boris Iljuk prezentoval svůj příspěvek s názvem Identita migrantů a reemigrantů českého původu na začátku 21. století. Magistra Dagmar Martínková (v současnosti doktorandka Karlovy univerzity) se ve svém referátu zabývala návratem po roce 1945. Dotkla se několika problémů, kterých v tomto období bylo mnoho, neboť idealizovaný návrat do vysněné vlasti se nekonal. I proto, že staronová vlast nebyla na návrat krajanů vůbec připravena. Ukrajinský historik Sergej Kovalenko přednesl ve svém rodném jazyce pohled na dějiny obce Malá Zubovština v prvním stalinském období s bohatou fotografickou prezentací, kde se snažil vylíčit život v této české vesnici od počátků až po politické a hospodářské zásahy bolševického režimu. Avšak pro nedostatek času nemohl svůj rozsáhlý příspěvek prezentovat celý, budeme se těšit na jeho celou podobu ve sborníku.

Předsedkyně sdružení na konferenci

V další části konference referovali samotní účastníci reemigrační vln veřejnosti známé pod názvem „Černobylští“. Zde Pavlína Horníková přednesla velmi hezký příspěvek o Jaroslavu Ornstovi, svém tatínkovi. Byl to učitel a v podstatě hybatel společenským děním obce Malá Zubovština. Někteří můžou jeho jméno znát jakožto autora historie Malé Zubovštiny. Dále referoval i pan doktor Jiří Soldatek, účastník poslední novodobé vlny návratů, který hovořil o příběhu své rodiny a jeho referát nesl název Rodina Soldatkových-Pytlových: kořeny a současný život.

Z Ukrajiny také přijela další přednášející, zástupkyně krajanského spolku, a současně ředitelka školy v Mykolajivce, paní magistra Larysa Lanovyk, která nás seznámila s minulostí a současností holenderských

Čechů. Poslední referát měl mladý doktorand Karlovy univerzity Luděk Jirka, který nás seznámil s výsledky svého výzkumu v referátu s názvem Vztah potomků krajanů k České republice.

Odpoledne bylo věnováno diskuzi u pomyslného kulatého stolu. Tam bychom se ovšem všichni nevešli, neboť nás bylo kolem 180 účastníků. Diskusi zahájila svým příspěvkem Jaromíra Němcová-Ničová. Také nám předala pozdrav od doktora Karla Richtera, který se bohužel nemohl konference účastnit. Velmi rozsáhlý příspěvek měl doktor Jaroslav Moravec, kterým nám připomněl nadcházející kulaté 70. výročí reemigrace, na které bychom se měli dobře připravit. Například naplánováním umístění pamětní desky či pomníku transportům na žateckém nádraží.

Do diskuze se přihlásilo mnoho dalších, kteří se chtěli vyjádřit a sdělit nejen připomínky k historii, ale také sdělit vlastní zkušenosti návratu. A nechybělo zde i vyjádření pocitů ze samotné konference. Atmosféra byla velmi přátelská a uvolněná. O umělecký zážitek se postaral mužský pěvecký sbor Gentleman singers a dvě žákyně zdejší umělecké školy s krátkým koncertem vážné hudby. Jednotlivé příspěvky včetně záznamu z diskuze budete mít možnost si přečíst v připravovaném sborníku, který spatří světlo světa snad na začátku prosince. Tak nám držte palce.

Dagmar Martínková

Vzpomínka na 28. říjen

Dne 28. 10. 2016 se zástupci SČVP zúčastnili slavnostního vzpomínkového aktu u příležitosti vzniku samostatného Československa. Akce se konala v Brně v deset hodin na Komenském náměstí u sochy prezidenta Tomáše Garrigue Masaryka. Spolu se zástupci města Brna, městských částí, Jihomoravského kraje, politických stran, vysokých škol v Brně a spolků, jsme položili k soše TGM květinovou vazbu. Byly připomenuty principy demokracie, tolerance a míru. Celá akce proběhla v klidném a svátečním duchu za hojné účasti veřejnosti.

Red.

Vzpomínky na Volyň

Povídka Vasil z Podkarpatské Ukrajiny

Pracovala jsem s paní Annou, která měla za manžela dřívějšího vojáka, Svobodovce, původem z Podkarpatské Ukrajiny. Znaly jsme se dobře, vypravovala mi život svého manžela a jeho bratra. Doma jich bylo několik bratrů a po německé okupaci se rozhodli, že utečou do Sovětského svazu. Pamatuji se, že tam utekli tři bratři. Ruská vláda je potrestala za překročení hranic a poslala je na Sibiř, kde museli pracovat. Později se dostali do Buzuluku na Urale, kde vstoupili do Československé armády. Dva starší bratři prošli bojem u Kyjeva, Dukly, Slovenska, až se dostali do Čech, kde zůstali a založili si tu rodinu. Nejmladší bratr Vasil se ztratil, nikdo nevěděl, kde padl. V místě rodiště měl pomník jako hrdina Sovětského svazu, maminka prý brala za něj rentu. Vasil se dostal do Německého zajetí, utekl, byl u partyzánů, zase se dostal do zajetí, zase utekl. Tím informace o něm končily.

Po válce ho bratři žijící v Čechách hledali přes Červený kříž a žádná stopa po něm se nenašla. Za dvacet let po ukončení války se bratři našli. Stalo se to takto. Vasil v zajetí pracoval v továrně, kde se sblížil s dívkou německé národnosti, která prý mu byla hodně nápomocná. Bez její pomoci by pobyt v koncentračním táboře, kam se dostal, nepřežil.

Po skončení druhé světové války společně s dívkou odjeli daleko za moře a narodil se jim syn. Syn dorostl a letěl letadlem, letadlo havarovalo a tuto havárii přežilo jen pár cestujících, a mladý muž byl mezi nimi. Pracovnice Červeného kříže četla v novinách jeho atypické příjmení a vzpomněla si, že kdysi někdo hledal člověka tohoto příjmení.

Po dvaceti letech se bratři žijící v Čechách dozvěděli, že jejich nejmladší bratr Vasil žije, navštívili se. Mamince to nemohli říci, že její Vasil žije daleko za mořem a že má i vnuka. Báli se, že by tomaminka nevydržela a pochlubila by se před sousedkami, bylo by to zjištění nemilé, hrdina Sovětského svazu žije, a je tedy podvodník. Matka by musela celou rentu vrátit, k tomu ještě ta ostuda a rodina by měla politické problémy. Nadále probíhala mezi nimi korespondence, ale v německém jazyce, dopisy psala paní německy. Překladatelkou dopisů byla další spolupracovnice a též do zámoří psala dopi-

sy v německém jazyce.

Skutečný životní příběh sepsala Soňa Nováková – Šircová, dne 22.01.2016

Vzpomínám na Volyň

Toto vše, co jsem napsal, jsou vzpomínky jedenáctiletého chlapce. Jsem rád, že jsem se dožil jako starý muž doby, kdy o těchto vzpomínkách mohu otevřeně mluvit a psát.

Začátek mého vnímání života

Skutečný život na Ukrajinské Volyni jsem začal vnímat po vpádu fašistického Německa na Volyň. Bylo to v neděli 22. června 1941. Západně od naší Stromovky byly slyšet silné detonace leteckého náletu. Otec se vrátil z Lucku a prohlásil: „V Lucku je všechno vzhůru nohama, město je rozbombardované. Ale zaplať Pán Bůh! Konečně jsme unikli vývozu na Sibiř.“

Od rodičů jsme se později doslechli, co se na nás chystalo. Byli jsme bez našeho vědomí odsouzeni k vyvezení na Sibiř za tak zvanou *zakordonnuju perepisku*. Maminčin bratr Václav v roce 1939, když naše území bylo obsazeno sovětskými vojsky, utekl do vnitrozemí Polska a napsal nám dopis, že je živ a zdrav. A tak se stali moji rodiče nepřáteli Svazu Sovětských Socialistických Republik. Tuto skutečnost se otec dozvěděl od jednoho svého kamaráda, který mu sdělil: „Václave, jste ve skupině V, to znamená vývoz na Sibiř.“ Řekl mu to proto, aby rodiče byli připraveni. Odjezd na Sibiř se odehrával tak, že k vybrané rodině přijeli zástupci NKVD a oznámili, že během 15 minut musí být rodina sbalena a odjíždí na železniční stanici do Lucku. Proto měly smysl dva pytle sušeného chleba, kusy vyuzené slaniny a sušené ryby. Nám dětem to bylo nápadné, ale nevěděly jsme, proč nesmíme na zásoby sahat.

Až později mi bylo jasné, co lze stihnout za patnáct minut. Máma pochyťá děti, hodí na vůz peřiny, táta přihodí zásoby a zapřáhne koně, aby se mohlo odjet. Pak následovalo nasazení do nákladního vagonu, jehož dveře se křížem zatloukly prkny, vagon se připnul k transportu a odjel východním směrem na Sibiř. Po několika týdnech se na konečné stanici desky odtrhly a co bylo živé, mohlo vystoupit. Nevím, co takto transportované lidi čekalo dál. Skoro nikdo se nevrátil. Byl to jinak provedený rozsudek smrti. Štěstím byl gulag. A tak nebylo možno se otci divit, že vpád fašistického Německa přivítal takovými slovy.

Pak nastal válečný život. Když se ke Stromovce přibližovala fronta, utekli jsme se

všichni skrýt do zděné budovy německého souseda. Budova byla nacpána lidmi. Oknem jsme pozorovali postup německé pěchoty. Byl to útok pěchoty s podporou tanků. Proti tankům útočily sovětské jednotky s nasazenými bodáky s mohutným pokřikem: „Hurá!!!“ Tolik mrtvých těl jsem již během dalších válečných dní neviděl. Po přechodu fronty jsme se chodili dívat na zničenou techniku a na nepohřbené mrtvé sovětské vojáky.

Celý příběh měl pro nás děti, moji sestru Slávku a bratra Bohuslava, nepříjemné pokračování. Rodiče odešli večer domů, aby nakrmili koně, krávu a ostatní zvířata. Zpátky se k nám však nevrátili. Neustále byli ostřelováni kulometní palbou. Takže dva až tři dny jsme zůstali sami, bez jídla a možnosti se v noci něčím přikrýt. Sestra se o nás starala, jak mohla, ale pro mne, kromě hladu, bylo největším zážitkem vykonání základních potřeb, protože jsem se velmi styděl před ostatními lidmi usednout na vypůjčený nočník. Pak fronta přešla a rodiče si pro nás přišli.

Se začátkem války mám spojeny ještě dva příběhy. Malého, asi pětiletého, děvčátka a staršího muže. Oba byli Židé. Holčičku našel otec brzy ráno v mandelu pšenice blízko našeho domu. V hrůze prý utekla z židovského tábora, osm kilometrů vzdáleného od nás. Tatínek ji přivedl v dlouhém kabátku, uplakanou a hladovou. Byla to typická židovská holčička. Černé kudrnaté vlásky, tmavé oči. Velice se odlišovala od nás blondáček s modrými očima. Za přechovávání a pomoc Židům hrozila smrt. Rodiče se proto báli a hledali možnost bezpečného ukrytí dítěte. Za nějaký čas se našlo východisko. Na takzvaných blatech, dále od vesnice, žila na samotě nějaká paní. Tam tatínek holčičku zavedl a předal té paní. Zdálo se, že v odlehlém místě bude dítě více v bezpečí. Později se ukázalo, že to bylo šťastné řešení. Ta osamělá paní byla vzácný případ. Zjistila, že dítě má v kabátku zašité zlaté předměty a adresu na tetu do Ameriky. Vše bylo prý po válce použito k tomu, aby se holčička dostala za tetou. Vše zařídil Červený Kříž. Tak se tehdy zachraňovaly lidské životy.

Příběh dospělého muže byl jiný. To byl odvážný Žid. V luckém táboře projevoval určitý odpor a neposlušnost. Německá hlídka si ho vybrala a odvedla k řece Styr a tam jej hodlali zastřelit. Židovi se však podařilo v pravou chvíli hlídce vysmeknout, skočit do řeky a uplavat. Hlídka po něm vypálila několik výstřelů, avšak marně. Byl to dobrý plavec a většinou pod vodou přeplaval řeku a dostal se do naší blízkosti ve Stromovce.

(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

Tam jsme se s ním několikrát setkali, říkali jsme mu Semen a byl pro naši rodinu velkým nebezpečím.

Moje rodina

Naše rodina byla česká, snad z maminky strany je v nás trochu polské krve. S Ukrajinci, Poláky, Němci a Židy jsme žili ve shodě. Mluvili jsme česky, ukrajinsky, rusky a polsky. Můj tatínek byl nejstarší a měl čtyři bratry, Josefa, Karla, Jaroslava, Vladimíra a sestru Emílii. Otec měl možnost vychodit pět tříd, potom se musel s dědečkem starat o hospodářství. Vyprávěl nám, jaká to byla dřina na chmelnici, jak se mu těžko oralo po protancované noci, jak za pluhem usínal, a co bylo, když si na chvíli sedl, usnul a otec jej podle uschlé ornice přistihl.

Jako rekrut otec sloužil v polské armádě. Bylo to v době polského prezidenta Pilsudského. Otec se chlubil úspěchy, které na vojně měl. Výborně střílel, vyhrával závody, takže byl váženým vojínem, a dostal za to hned v začátcích služby mimořádnou dovolenou. Hrdě nám také vypravoval o svých sportovních úspěších. Běhal dlouhé tratě, tehdy do pěti kilometrů a často vyhrával. To byly jeho nejmilejší vzpomínky a mnohokrát nám o nich vyprávěl. Rád se také pral a skoro každý vážný konflikt byl takto řešen. Samozřejmě, vždy vyhrál.

Po návratu z vojny se oženil a vzal si moji maminku Emílii. Maminka byla z jiného těsta. Byla sirota. Měla jen jednoho bratra Václava. Když jim oba rodiče zemřeli, měla dva roky a její bratr čtyři. Mezi rodiči byl velký rozdíl. Matce, když zemřela, nebylo ani třicet let, otec zemřel přibližně ve věku sedmdesáti let. Po rodičích mé matky nezůstala žádná památka, žádná fotografie, takže o nich nevíme nic, protože ani moje matka o nich nic nevěděla. Jejich rodiče na tehdejší poměry byli spíše bohatí, nežli chudí. Zděný dům, pěkná stodola a kolem asi deset hektarů polí. O takové hospodářství a dvě malé děti se bylo nutno postarat.

Postarala se o to skupina předních českých sedláků, kteří našli řešení v tom, že majetek byl propůjčen rodině s povinností postarat se o hospodářství i o dvě nevlastní děti. Také bylo písemně dohodnuto, že celé hospodářství převezme Václav Ševca, po dovršení plnoletosti, a ten bude pak povinen se postarat o svoji sestru a dát jí do věna potřebné vybavení i část pole pro začátek samostatného života. Rada sedláků pravidelně kontrolovala výchovu a hospodaření na majetku osiřelých dětí až do plnoletosti strýce Václava.

A tak se stalo. Po svatbě našich rodičů dostala maminka asi čtyři hektary polí, krávu a peníze. Tatínkova rodina pak v těsné blízkosti přikoupila další dva hektary polí a pomohla mu postavit dům ze dřeva, chlív a stodolu. Studnu si otec vykopal sám s pomocí bratrů. Pak jsme se začaly rodit my děti, Slávka, Jaroslav, Bohuslav a Václav.

Před těmito všemi událostmi byla ale ještě doba předsvatební. Tatínek s maminkou navštěvovali stejnou školu, ale otec byl o pět let starší, takže se v ní nepotkali. Tatínek chodil do školy pět let a maminka jen dva roky. Musela více pomáhat v hospodářství, přednost dostaly děti vlastní. Když maminka dospívala, zamilovala se do Jaroslava. Pravděpodobně to pro ni bylo významné citové naplnění. O to silnější, odmalička vyrůstala bez rodičovské lásky. Ale stalo se, že její milovaný Jaroslav odešel na vojnu a vrátil se s pohlavní chorobou, tehdy nevléčitelnou. Starší ženy ji na tuto skutečnost upozornily a jedna z nich jí řekla: „*Emilko, Jaroslav je zaražený, ani ruku mu nepodávej!*“ A tak se stalo, že Jaroslav za maminkou přijel na koni do sadu a ta mu ruku nepodala a vše mu s velkou lítostí řekla, co slyšela. Tím končila mamincina velká láska. Jaroslav po letech na tuto chorobu zemřel.

Matka vstoupila do nově se zakládajícího sboru baptistů v Lucku a tam se poznala s tatínkem, který přistoupil do sboru z pravoslavné církve. Maminka se tátovi velmi

líbila, ale obával se ji oslovit. Odvahu našla maminka a jednoho dne mu řekla: „*Vašíku, vzal by sis mě?*“ Táta, celý bez sebe, radostně řekl, že ano, a tak začala jejich společná cesta životem. Šli spolu jako věřící lidé v dobrém i zlém. Starali se o nás a měli nás rádi.

Někdy se však stalo, že jsem nezvládl názor své sestry Slávky, potvrzený koštětem přes záda, že mám zamést dvůr a začal jsem se bránit nevybranými, spíše sprostými výrazy, které pak s pláčem opakovala rodičům. Tatínek nemeškal a rozhodl se „*paršuka*“ ihned ztrestat. Právě přijel odněkud s maminkou a měl v ruce bič na pohánění koňů. Na biči byly pěkně uvázané uzlíky a byl strašně přílehlavý. A tak jsem usoudil, že jediné řešení je útěk přes les k babičce do Liště, a že tam mě babička před tátou ochrání. Rozběhl jsem se směrem k lesu, ale otec přidal a bylo zle. Když mě dobíhal, přišel jsem na výborné řešení. Řekl jsem si, že jak mě bude dobíhat, tak se skrčím, táta přeletí a já poběžím nazpět k mamě, a ta mě určitě bude bránit. Jenže to nevyšlo.

Táta nepřeletěl, zavčas se zarazil a bič byl silně přílehlavý. Chytil mě potupně za límec a nadzvednutého mě nesl domů. Já jsem v dobré víře chňapal po matce, ale ta mě zradila a řekla, že se k takovému dítěti nehlasí. Tím skončila moje důvěra k rodičům. Zbit bičem a zrazen matkou jsem zalezl pod postel a tam jsem se rozhodl, že nebudu jíst a zemřu. Ale situace pod postelí nebyla nadějná. Naše kočky tam občas zalyaly na záchod a tak to bylo špatné. Navíc maminka udělala na mě podraz. Uvařila k jídlu knedlíky polité omáčkou ze sušených hrušek. A to bylo moje zamilované jídlo! Talířek mi strčila pod nos a nechala mě přemýšlet. Snědl jsem všechno a neumřel. Rodičům jsem odpustil. Jediný, kdo mě politoval, byla Slávka. Ta si uvědomila, co způsobila požalováním. I jí jsem postupně odpouštěl s hojícími se pruhy od biče.

Václav Kulich
Ostrava, 2010

Prosba o informace

Před 190 lety (15. listopadu 1826) se v našem městě Bystřici nad Pernštejnem narodil Josef Mnohoslav Šperlín, významná postava kroměřížských kulturních dějin. Po roce 1870 odešel na Volyně se svými syny, kde zakoupil zřejmě rozsáhlý statek v Rudně Bazalské. Zemřel pravděpodobně v roce 1913. Z knihy (Jaroslav Vaculík Dějiny Volyňských Čechů I. (1868-1914) jsem vyčetl, že V. Šperlín (pravděpodobně jeho syn) byl zvolen 22. ledna 1907 volitelem za tuto obec.

Pokud máte jakékoli informace o této

rodině, budu Vám velice zavázán za jejich poskytnutí, případně za nasměrování na zdroje, kde hledat.

Petr Dvořáček

petrdvoracek@tiscali.cz
*****

Prosba o hledání rodiny Damašek

Dovolil bych si Vás poprosit o pomoc s hledáním potomků rodiny Damašek z Volyně. Ve Zpravodaji č. 01/2013 bylo otištěno rodinou Damaškovou oznámení o úmrtí jejich otce ing. Zdeňka Damaška (1925-2012). V roce 2010 v rámci projektu Portréty Pražanů v rámci Post Bellum

zaznamenal pan Luděk Jirka rozhovor s ing. Zdeňkem Damaškem (*2. 11. 1925, Teremno, Volyň), viz <http://www.pametnaroda.cz>. Chtěl bych poprosit o nějaký kontakt v souvislosti s hledáním původu rodiny Damašek na Volyni. Moje prateta byla Anastázie Damašková, (*10. 5. 1907, Olyka, Dubno), která se provdala za Karla Hrdličku (*20. 4. 1899, Moldava, Dubno).

Byl bych Vám velmi vděčný za jakoukoliv pomoc nebo za zprostředkování kontaktu na někoho z rodiny.

Ladislav Rektoris

606 036 217, ladislav.rektoris@nature.cz

Společenská rubrika

Blahopřání

Blahopřání k výročí

V měsíci listopadu oslaví rubínovou svatbu, tj. čtyřicet let společného života, manželé **Dušan a Věra Gajdošovi** z Rožmitálu u Broumova, maminka Věry pocházela z Ukrajinského Terešova.

Ať jste stále jako v ráji, ať Vám srdce láskou hraje, dneska, zítra, pořád dál, ať jste nejšťastnější pár, štěstí nechť Vám jenom vzkvétá, žijte spolu dlouhá léta.

To vám přejí členové Místní Skupiny Českého Červeného Kříže Rožmitál a k blahopřání se též připojují členové Českého Svazu Bojovníků za Svobodu Broumov a přátelé ze Sdružení Čechů z Volyně.

dcera Věrka Štěpánová

1806 ovlivněných osudů krajanů

K životnímu jubileu doc. Borise Iljuka

V listopadu oslaví 70-té narozeniny čestný člen SČVP, předseda Rady černobylských a novodobých reemigrantů, místopředseda SČVP, doc. Boris Iljuk, CSc.

Boris Iljuk na archivní fotografii z 90. let

Pochází z Novohradu Volyňského, okresního města na Východní Volyni. Od roku 1972, kdy se oženil s rodačkou z Malé Zubovštiny, Marii Černou, jsou jeho život a činnost těsně spjaty s osudem etnických Čechů na Ukrajině. Havárie na Černobylské atomové elektrárně roku 1986 ohrozila život v lokalitách kompaktního osídlení obyvatelů českého původu v Žitomířské oblasti. Doc. Boris Iljuk,

v tu dobu vysokoškolský učitel, inicioval obrození krajaňského hnutí na Ukrajině, které vyvrcholilo vznikem Kulturně-osvětové společnosti J. A. Komenského na Ukrajině. Z iniciativy Borise Iljuka se uskutečnilo v Moskvě dne 27. února 1990 setkání s čerstvě zvoleným prezidentem ČSSR Václavem Havlem. Toto setkání a následující legislativní postupy vlády ČSFR, kterými byl vyjádřen souhlas k návratu osob českého a slovenského původu do staronové vlasti, ovlivnily život téměř dvou tisíc českých krajanů z oblastí Černobylu.

Po přesídlení, v roce 1991 do České republiky, se B. Iljuk aktivně zapojil do činnosti SČVP, a dne 27. června 1992 byl zvolen předsedou Komise repatriantů z Ukrajiny (dnes předseda Rady černobylských a novodobých reemigrantů), která se stala informačním, intervenčním a uvědomovacím orgánem černobylských krajanů v otázkách adaptace a integrace v nových podmínkách života v ČR (podrobně viz J. Hofman, J. Ornst*).

S krajaňskou problematikou souvisí i vědecká činnost B. Iljuka, je autorem celé řady publikací a účastníkem tuzemských a zahraničních konferencí a kongresů, kde prezentoval výsledky výzkumu procesů integrace a vývoje identity etnických Čechů na Ukrajině a reemigrantů z oblasti Černobylu.

Doc. Boris Iljuk byl hlavním organizátorem čtyř celostátních setkání krajanů, nad kterými převzali záštitu vrcholové činitelé ČR (Václav Havel, Milan Štěch, Miloš Zeman). Poslední celostátní setkání k 25. výročí návratu černobylských krajanů do staronové vlasti „Tři vlny reemigrace do vlasti: přínos a perspektivy“, které se konalo dne 8. října 2016 v Litoměřicích, získalo pozitivní ohlasy krajanů. Dnes se doc. Boris Iljuk aktivně věnuje pomoci novým reemigrantům z Ukrajiny, spolupracuje s obecními úřady a magistráty měst v otázkách přidělení bydlení a zaměstnání, zapojení do společenského života, čímž si zasloužil jejich vděčnost.

Pan docent je už v důchodu, správně řečeno v pracovním důchodu, stále vyučuje psychologii na Univerzitě v Hradci Králové, chalupař, věnuje se kutilství, zahrádkářské práci a rád cestuje.

Přejeme jubilantovi hodně zdraví, tvůrčího elánu a úspěchů ve společenské činnosti a v osobním životě.

*Hofman, J. Úloha Sdružení Čechů

z Volyně a jejích přátel při reemigraci černobylských krajanů.; Ornst, J. Úloha Rady krajanů od Černobylu v procesu jejich integrace v ČR. In: *Reemigrace krajanů ze zemí bývalého Sovětského svazu*. Městské muzeum v Jaroměři, 2002

*Valentina Bezuglová, vedoucí Výcho-
dočeského regionů SČVP*

*Doc. Stanislav Černý, ex-spolupředseda
Kulturně-osvětové společnosti J. A.*

Komenského na Ukrajině

*****

Region Brno: V listopadu oslaví 86 let paní **Alena Marková** z Novin Českých, nyní Náměšť nad Oslavou, 81 let paní **Marie Mahrová** za Sklíně, nyní Hrušovany nad Jevišovkou, 70 let paní **Vlasta Poláková** z Českého Malína, nyní Loděnice. Všem jubilantům přejeme životní pohodu a pevné zdraví.

Za region Jan Pavlica

*****

Region Domažlice: V listopadu oslaví své životní jubileum 94 let Ing. **Josef Vích** z Krušince, nyní Horšovský Týn. Přejeme pevné zdraví, pohodu a spokojenost do dalších let.

Za region

Miloslava Chocholatá

*****

Region Cheb: V listopadu 2016 oslaví 88 let paní **Albína Pečínková** z Chomoutu, nyní Dobroše a 83 let paní **Emilie Zajacová** ze Zálesí, nyní Dolní Žandov.

*Pevné zdraví a životní pohodu jménem
chebských krajanů přeje Libuše*

Pancířová

*****

Region Litoměřice: V říjnu oslavily narozeniny: 93 let paní **Melanie Tintěrová** ze Zavidova Českého, bytem Polepy, 91 let pan **Radomír Vlk** z Boratína, bytem Chotiněves, 91 let paní **Jiřina Vítková** z Mirohoště, bytem Litoměřice, 83 let pan **Jindřich Hořenín** z Mirohoště, bytem Roudnice n.L.

V listopadu oslaví narozeniny: 75 let pan **Bohumil Škrabal** z Bojarky, bytem Encovany, 80 let prof. **Věra Vířová** ze Semidub, bytem Litoměřice, 88 let paní **Zdena Furmanová** z Mirohoště, bytem Litoměřice, 85 let pan **Václav Beneš** z Nivy Hubinské, bytem Litoměřice, 87 let paní **Nina Bártová** ze Zdobunova, bytem Litoměřice, 85 let paní **Lída Vlčková** z Mirošína, bytem Litoměřice, 84

(pokračování na další straně)

(pokračování z předchozí strany)

let pan **Oldřich Prošek** z Mirohoště, bytem Bohušovice n. O., 83 let pan **Jiří Němeček** z Mirotína, bytem Lovosice.

*Za region Litoměřice všem blahopřeje
Daniela Zelenková, jednatelka*

*****

Region Mohelnice: Ve IV. čtvrtletí roku 2016 se dožívají hezkého jubilea tito členové: 84 let paní **Ludmila Štramová** z Hrušvice, bytem Jeseník, 80 let pan **Antonín Novotný** z Chomoutu, bytem Náklo a 65 let pan **Zdeněk Zajíček** z Mohelnice. Všem jubilantům blahopřejeme a do dalších let přejeme štěstí, zdraví a životní pohodu.

Za region Machovská

*****

Region Moravskoslezský: V listopadu 2016 oslaví 81 let paní **Vlasta Barochová** z Moskovštiny, bytem Nový Jičín, 81 let paní **Kristýna Davidová-Rozšlapilová** z Janovky, bytem Hladké Životice, 82 let paní **Vlasta Bolfová** z Krupá-Hranice, bytem Hukovice, 82 let paní **Ludmila Mondeková** z Hrušvice, bytem Osoblaha, 82 let pan **Jaroslav Moravec** ze Špakova, bytem Fulnek, 84 let paní **Anna Klimundová** z Martinovky, bytem Opava, 91 let paní **Barbora Mikulenková** ze Mstěšína, bytem Vítkov a 92 let paní **Irena Rožášová** z Rovna, bytem Opava. Všem jubilantům přejeme vše nejlepší, do dalších let hodně zdraví a životní pohodu.

*Za Moravskoslezský region Zdenka
Novotná a Marie Seitlová*

*****

Region Praha: V listopadu oslaví 94 let paní **Halina Beštová** z Rovna, nyní Praha 4, 91 let paní **Míla Olivová** z Moštěnice, nyní Horní Libchava, 90 let paní **Lidie Marková** z Malé Zubovštiny, nyní Kaplice, 88 let **prof. Ing. Miloslav Šatava CSc.** z Buršovky, nyní Dobříš, 87 let paní **Naděžda Smetanová** z Budky Hubínské, nyní Březno, 87 let pan **Rostislav Zumr** z Nudyže, nyní Děčín 2, 86 let paní **Vladislava Válková** z Ládovky, nyní Ústí n.L., 85 let paní **Nisla-va Lubertová** z Puchova, nyní Praha 4, 83 let pan **Alexandr Sačuk** z Olšanky, nyní Praha 10, 80 let paní **Svatoslava Fišerová** z Hlinsku, nyní Roztoky u Prahy, 70 let **Doc. PhDr. Boris Iljuk CSc.** z Novogradu, nyní Josefov. Všem jubilantům přejeme do dalších let hodně zdraví, štěstí a pohody.

Za pražský region Ing. Ludvík Engel

*****

Region Šumperk: V listopadu oslaví 87 let pan **Václav Fric** z Terešova, nyní Vikýřovice a 87 let Ing. **Vladimír Soukup** z Hlinka, nyní Šumperk.

*Všem jubilantům přejeme hodně zdraví,
štěstí a osobní pohody za region Šumperk
Jiřina Žáková*

*****

Region Tachov: Ve III. čtvrtletí oslaví svá životní jubilea členové našeho regionu: 87 let pan **Jiří Čermák**, pochází z Olšanky, nyní Beroun, 87 let paní **Bronislava Koutná** z Korostyšev, nyní Tachov, 81 let paní **Ludmila Morgensteinová**, z Olšanky, nyní Tachov, 75 let paní **Olga Antošová**, z Olšanky, nyní Tachov a 75 let pan **Jan Janča**, z Antonovky, nyní Tachov. Všem přejeme mnoho zdraví, štěstí, spokojenos ti.

Za region Tachov Alžběta Michlová

*****

Region Žatec: V listopadu 2016 oslaví 90 let paní **Libuše Černoorská** z Volkova, nyní Sádek, 82 let paní **Emilie Hasilová** z Novokrajeva, nyní Žatec, 98 let pan **Josef Holec** ze Straklova Č., nyní Žatec-Šumperk, 75 let pan **Viktor Martínek** z Kvasilova, nyní Žatec, 81 let pan **Václav Nesvada** z Omelanštiny, nyní Žatec, 96 let paní **Marie Plosová** ze Sofievky nyní Velemyšleves, 84 let pan **Josef Průša** z Teremna, nyní Bitozeves, 91 let paní **Jiřina Skalická** z Moskovštiny, nyní Žatec, 92 let pan **Václav Valoušek** z Teremna, nyní Stekník, 85 let paní **Kristina Štechová** z Martinovky, nyní Podbořany.

*Všem jubilantům přejeme do dalších let
hodně zdraví, štěstí a pohody, za region
Slávka Černá*

*****

Region zahraničí: V druhém pololetí oslavili a oslaví: v červnu 82 let pan **Vladimír Anděl** z Tři Krčmy, nyní Londýn, Anglie, v listopadu oslaví 86 let Rev. **Joseph Novak** ze Závodova, nyní Mississauga, Kanada.

*Do dalších let pevné zdraví a pohodu
přeje za sdružení Marie Nečasová*

*****

Nашe řady opustili

Odchází poslední legendy druhé světové války – Bedřich Opočenský

Zemřel poslední ze tří tankových legend 1. československé tankové brigády v SSSR. Během roku tiše zesnul generál Mikuláš Končický - v prosinci 2015, podplukovník Karel Šerák - v srpnu 2016 a nyní plukovník Bedřich Opočenský - 29. října 2016.

Narodil se 24. května 1924 v Českém Boratíně (u Lucka) na Volyni. Byl čtvrtým z pěti dětí. V Lucku navštěvoval polskou školu, a tak vyrůstal v mnohonárodnostním prostředí. Až v roce 1939 se za-

čal projevovat nacionalismus jak polský, tak ukrajinský. Po napadení Sovětského svazu Německou armádou se zapojil do ilegální odbojové organizace Blaník, kde se tajně připravoval k budoucímu boji. Situace byla nepředstavitelně těžká, slovy pana Opočenského: „*Ve dne vládli Němci a v noci vládli banderovci*“. Jakmile byla Volyně osvobozena Rudou armádou na jaře roku 1944 a naskytl se možnost, odešel Bedřich Opočenský s dalšími muži z Boratína dobrovolně se přihlásit k odvodní komisi do Rovna.

Zde se tehdy poprvé setkal s Ludvíkem Svobodou. Jelikož měl již za sebou určitý výcvik jako řidič, byl přijat jako řidič tanku pod velení Vladimíra Janka. A tvrdý výcvik pokračoval, až šestnáct hodin denně, bez přestávky. A začala Karpatsko-dukelská operace. Bohužel, díky nedostatku technické výzbroje svůj první tank dostal až v Zydranowe, kde se také poprvé zapojil do bojů. Zde v boji se svým tankem T-34 zapadl v blátivém terénu, neboť všude vládlo nepříznivé a deštivé období, které velmi ztěžovalo celou operaci.

V bojích u Jasla najel jejich tank na minu a prorazil tak dno. Bylo nutné tank opustit. I když sám utrpěl zranění (tlaková vlna mu způsobila krvácení z nosu a uší), vytáhl z tanku i svého těžce zraněného spolubojovníka. Po týdenním pobytu v nemocnici se vrátil do boje. Na počátku Ostravsko-opavské operace dostal jeho tank zásah do přední části pod věž. Posádka tanku musela vyskočit a skrýt se v příkopu, celý tank byl zničený. Před útokem na Opavu byl Bedřichu Opočenskému přidělen nový tank a s ním se v tvrdých bojích, kdy se německé jednotky urputně bránily, dostal až do Ostravy. Zde se za pomoci místních odbojářů jeho tank podílel na osvobození Ostravy a bránil Sýkorův most až do

příjezdu sovětských posíl.

Bojové nasazení pro něj však s podpisem míru v květnu 1945 nekončilo. Ještě do konce téhož roku hájil na severu Moravy suverenitu našeho území proti požadavkům polských nacionalistů. Poté se usídlil v Sedlci na Moravě, kde získal statek s dílnou. Avšak brzy přišla kolektivizace a musel vstoupit do JZD. Oženil se s Annou Albrechtovou a z jejich manželství se narodily dvě dcery a jeden syn.

V roce 1995 byl povýšen do hodnosti majora v. v., v roce 1998 do hodnosti plukovníka v. v., a podle nedávného vyjádření ministra obrany Stropnického, byl před dvěma týdny schválen dokument o jeho povýšení do hodnosti brigádního generála v. v.

Nikdy nezapomeneme na naše hrdiny. A je na nás, abychom jeho památku i dalších veteránů nesli hrdě dál...

Dagmar Martinková

*****

Zamyšlení nad životem dobrého člověka

K napsání těchto řádků mě přiměla smutná událost v naší rodině. Dne 27. září jsme se v pravoslavném Chrámu Svätého Ducha v Šumperku rozloučili s mým strýcem panem **Václavem Jonem** z Vikýřovic. Strýci jsem vděčná za to, že mi svým vyprávěním pomohl pochopit život na Volyni a přivedl mě k členství v SČVP.

Já jsem se sice narodila volyňským rodičům v roce 1948, ale oba zemřeli v době, kdy mi nebylo ještě 40 let, a v té době jsem měla jiné „starosti“. Teprve, když mě strýc jako předseda regionu Šumperk přemluvil k vedení agendy a pokladní regionu, jsem se začala o život na Volyni zajímat.

Príspevky na tisk červenec-říjen 2016

region Moravskoslezský: Marie Klabanová, Suchdol n/Odrou, 300,-; Danuše Brožková, Vítkov, 200,-; manželé Stehlíkovi, Nový Jičín-Šenov, 500,-; Božena Frolová, Hladké Životice, 100,-; Kristýna Davidová, Hladké Životice, 200,-; Vladimír Knob, Fulnek, 200,-; Josef Knob, Moravice, 200,-; Marie Dužíková, Nová Ves, 200,-; Anna Plchová, Paskov, 200,-; Drahomíra Zajíčková, Havířov, 200,-; Jaroslav Moravec, Fulnek, 200,-; Vlasta Volfová, Nový Jičín, 200,-; manželé Marešovi, Studénka, 200,-; manželé Bolfovi, Hukovice, 300,-; Jiřina Kimlová-Špačková, Hukovice, 200,-; Miroslav Špaček, Melč, 200,-; A+V Vyhliďalovi, Jindřichov, 150,-; Marie Fofová,

A zvláště po mém odchodu do důchodu, jsme se při mých pravidelných návštěvách u nich často vraceli ve strýcových a tetiných vzpomínkách na Volyň. Jsem vděčná za to, že jsem se takto dozvěděla o svých kořenech a mohu být na své předky hrdá.

Chci se tedy pokusit popsat život pana Václava Jona, který zemřel 22. 9. 2016 ve věku 85 let. Narodil se na Volyni v obci Kneruty v roce 1931 jako nejmladší ze sedmi dětí manželů Antonína a Marie, rozené Šotolové. Děda strýce se narodil v roce 1845 v Martinicích v Krkonoších a jako dvacetiletý přijel s rodiči na Volyň. Rodiče strýce hospodařili, ale i tak nebylo snadné uživit tolik dětí. V obci Kneruty se za I. světové války bojovalo, rodiče byli vyvezeni s nejstaršími dětmi. Po návratu domů museli začít úplně znova, jejich stavení a vše bylo zničeno.

Moje babička vzpomínala, jak museli nechat děti u příbuzných a sami se pustit do tvrdé práce. Můj otec, který se jako druhý narodil v roce 1918, byl v té době na své matce závislý a také ona těžce nesla odloučení od dětí. Můj děda byl dobrý hospodář, vzpomínám si, jak mi ukazoval, jak asi byla velká hromádka zlatých rublů, za kterou koupil louku. Zlé časy přišly za války, jejich dva synové, můj otec Vladimír a o dva roky mladší Josef narukovali do armády. Josef se už domů nevrátil, padl na Dukle. Ještě dnes si vzpomínám na svoji babičku, jak seděla na stoličce u kamen a vzpomínala na Josifka. Myslím, že se do konce života s touto ztrátou nevyrovnala.

V roce 1947 se rodina usadila na Šumperku, napřed v Temenici a poté ve

Vikýřovicích. Strýc se vyučil truhlářem, učení pro něho nebylo jednoduché, protože neměl české školy. Zapojil se do církevního života, celý život zpíval v chrámovém sboru, který v Šumperku založil otec Václav Šimek. Zpěv byl jeho velkou zálibou. Stál také při založení Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel v Šumperku a po několik let byl jeho předsedou.

V únoru roku 1955 se oženil s Libuší Andělovou, která pochází z obce Hlinsk. Prožili spolu 61 roků ve spokojeném manželství. Vychovali 2 děti, mají 6 vnuků a 7 pravnuků. Jejich rodina, přátelé a známí jim jejich lásku a obětavost vraceli v láskyplné péči v době jejich nemocí. Strýc statečně bojoval se svou nemocí, vždy se zajímal o dění kolem, pro každého měl laskavé slovo. Do poslední chvíle byl oporou také své nemocné manželce. Zemřel tiše, doma, v kruhu své rodiny.

Bude nám všem chybět a budeme na něho s láskou vzpomínat.

Za celou rodinu neteř Alena Kubelová

*****

Dne 8. 10. 2016 zemřela po krátké nemoci v požeňnaném věku 97 let paní **Tamara Lenzová**, rozená Křivková, rodačka z Hulče České. Kdo jste ji znali, věnujte jí vzpomínku.

Ing. Bohumil Lenz

*****

Dne 5. 10. 2016 zemřela ve věku nedožitých 93 let paní **Anna Košťálová**. Pocházela z Hulče, naposledy bytem v Lounech.

Dne 8. 10. 2016 zemřela ve věku 97 let paní **Tamara Lenzová**. Pocházela z Hulče, naposledy bytem Vroutek.

Upřímnou soustrast pozůstalým za region Žatec vyjadřuje Slávka Černá

Krnov, 100,-; Jiřina Krušinová, Krnov, 50,-; Ludmila Mondecká, Slezské Pavlovice, 200,-; S+V Svobodovi, Rudíkovy, 100,-; Nona Brazovská, Krnov, 100,-; Ludmila Macenauerová, Krnov, 100,-; H+V Maulisovi, Osoblaha, 200,-

region Litoměřice: Miluše Kovačiková, Litoměřice, 200,-; Irena Dvořáková, Litvínov, 100,-; Anna Šarajová, Kochovice, 100,-; Mikuláš Prošek, Liběšice, 300,-; Marie Kratochvílová, 200,-; nejmenovaný dárc, Roudnice n/Labem, 200,-

region Praha: Zita Holousová, Česká Lípa, 200,-; Rostislav Zúmr, Děčín, 200,-; Nislava Lubertová, Praha, 200,-; Miluše Fialová, Praha, 300,-; Miroslav Svíték, Lužná, 100,-

region Uničov: Bohuslav Dragoun, Medlov, 200,-

region Frýdlant: Ludmila Milická, Liberec, 400,-; Marie Zahrebová, Prachatice, 300,-

region Žatec: Vlasta Staňková, Žatec, 200,-; Ludmila Říhová, Lišany, 300,-; Miroslav Lešák, Žatec, 200,-; Evžen Končický, Žatec, 200,-; Irena Hanušová, Žatec, 250,-; Marie Potužáková, Louny, 200,-; Marie Hofmanová, Postoloprty, 300,-

region Brno: Alexandr Nazarčuk, Brno, 200,-; Jaroslav Valeš, Brno, 200,-; Eduard Valeš, Brno, 200,-; Viktor Hurt, Brno, 100,-; Eleonora Loskotová, Židlochovice, 100,-; Eleonora Jaitnerová, Brno, 200,-; Mgr. Stanislava Kounková, Pohořelice, 200,-; Jaroslav Sitar, Branišovice, 500

region Horšovský Týn: Bohumil Janča, Město Touškov, 500,-

region Tachov: Bronislava Koutná, Tachov, 200,-; Josef Bureš, Tachov, 150,-; Květa Vachudová, Tachov, 120,-

Všem dárcům děkujeme, Marie Nečasová

Upozornění! Název konta: Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel, Praha č. ú.: 252001907/0300 Československá obchodní banka a.s., Poštovní spořitelna, Rožtylská 1, 225 95 Praha. Dary můžete posílat na adresu hospodárky Sdružení: Marie Nečasová, Podhájek 68/V, 471 24 Mimoň, tel: 728 351 726, mail: m.necasova@seznam.cz. Prosíme, abyste neupomínali zveřejnění dárců a darů, zveřejňujeme je až po obdržení účetního dokladu. Peněžní dary neposílajte na adresu šéfredaktora. Změny v evidenci členství, adres, přihlášky nových členů, ukončení členství a dotazy zasílejte zásadně na adresu hospodárky. Děkujeme.

Vydává Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel pro potřebu svých členů. Za obsahovou náplň odpovídají autoři příspěvků. Vychází jako občasník. Číslo vydání 9/2016. Šéfredaktorka: Tereza Bártková. Jazyková korektura: Lenka Bílková. Příspěvky nejsou honorované, nevyžádané rukopisy se nevracejí. Příspěvky zasílejte na e-mailovou adresu: zpravodajscvz@seznam.cz nebo na korespondenční adresu: Tereza Bártková, Dolnopolní 97, Brno 614 00. Tiskne: Neoset, Ke Břežině 86, 142 00 Praha 4 – Písnice. Registrováno Ministerstvem kultury ČR pod ev. č.: MK ČR E 5901. Termín pro zaslání příspěvků do č. 7/2016 je 30. 11. 2016. Stránky SČVP www.scvp.eu. Toto číslo vyšlo 10. 11. 2016.